

A Madártani Intézet madárvédelmi parkja 1923/25-ben.

Irta : WARGA KÁLMÁN.

Mikor a Madártani Intézet a kultusztárca kötelékéből a földmivé-
ügyi tárca kötelékébe kapcsolódott át, előbbi, tisztán tudományos irányu
működésének föl nem adása mellett főcéljául a gazdasági madártan kul-
tíválását tűzte ki, mellyel kapcsolatban a gyakorlati madárvédelem esz-
közeit és irányzatát kellett megteremtenie és megalapoznia. E célból
CSÖRGEY TITUS igazgató 1903-ban — akkor még mint adjunktus — báró
BERLEPSCH JÁNOS seebachi birtokán, ezen a madárvédelmi mintatelepen
tanulmányozta a német rationális madárvédelem módszereit, honnan vissza-
terve, szerzett tapasztalatait a speciális magyar viszonyokhoz alkalmazva
s a védelmi eszközökön célszerű javításokat eszközölve: az 1905-ben
megjelent s azóta 4 kiadásban elfogyott „Utmutató a mesterséges fészek-
odvak alkalmazásához és egyéb madárvédelmi intézkedésekhez“ című
művében a széles körben megindult magyar madárvédelmi munkálatokhoz
irányító vezérfonalat nyújtott. Baranyakárászon megindult az első
magyar fészekodugyár, mely később Debrecenbe költözött s az ország-
ban széltében-hosszában, egyre-másra, kincstári területeken és magán-
birtokokon is madárvédelmi telepek létesültek s a rovarirtó hasznos mada-
rak megsaporodása a gazdasági többtermelésre nézve már jelentékeny
befolyást kezdett gyakorolni.

A bekövetkezett világháború, majd pedig a nyomába lépő össze-
omlás azonban az e téren elért eredményeket is tönkretette s az ujjá-
építést ezen a vonalon is meg kellett kezdenünk. Mivel azonban a faárak
horribilis emelkedése a fészekodugyártás újbóli megindítását hosszú időre
lehetetlenné tette, egy odukészítésre alkalmas fapótló anyagot kellett
keresnünk. A RADEZKY DEZSŐ tárnoki megfigyelőnk által ajánlott
„szőrbeton“ erre némiképp alkalmasnak látszott s CSÖRGEY TITUS igazgató
az anyag tanulmányozásával SZEMERE LÁSZLÓ madártani szakelőadót
bizta meg, kinek azután cement, homok és szénsalak egyenarányu vegyü-
lékéből sikerült egy olyan megfelelő anyagot nyernie, mely az oduké-
zésre a lehető legalkalmasabbnak bizonyult, mire CSÖRGEY igazgató meg-
tervezte a „sapkás cementodu“ lehető legegyszerűbb, de legideálisabb alak-
ját, SZEMERE pedig a *macskamentes függő-odut* konstruálta meg, végül
BEZZEGHY BÉLA nyiregyházai építész a szénsalak arányának emelésével
az anyagot még porózusabbá téve, megindította a cementodugyártás üze-
mét: s ezzel a háború előtti állapotokhoz részben visszaérkezve: — az

okszerű madárvédelem szakszerű kultiválását az országban ismét megkezdhattuk.

Ezek az új cementodvak és azok módosított típusai részint az Intézet parkjában, részint SZEMERE LÁSZLÓ kertjében lettek kipróbálva, s a teljesen kielégítő eredményekről SZEMERE behatóan referált és referál az AQUILA tavalyi és idejű kötetében (l. 1923/24. p. 263; 1925. p. 184.)

Miután így az új odvak kipróbálásával kapcsolatban 1923-ban megkezdtük az intézeti parknak odvakkal való újabb felszerelését, a mutatózó eredmények után két okból is kívánatosnak látszott egy madárvédelmi park létesítése; részint azért, hogy az Intézetünket tanulmányozás céljából felkereső helybeli iskolák, vidéki birtokosok és gazdálkodók részére *demonstrative mutathassuk be a kellően felszerelt madárvédelmi telep mintáját*, illetve iskolapéldáját, részben pedig azért, hogy a magunk részére teremtsünk egy olyan *állandóan kéznél lévő tanulmányi terepet*, mely gyűrűzési kísérletekkel kapcsolatban beható nidológiai és oekológiai megfigyelésekre is alkalmas.

A Debrői-uti kísérletügyi telep 5 kat. holdnyi területéből kb. 1 holdat fognak el az épületek és 2—2 hold esik a szőlőre és a parkra. A park védett árnyas és fás, de eléggé világos, madártelepítésre igen alkalmas, és egyedüli hátrányát csak a sok macska képezi, de ezek tudtommal eddigelé szerencsére még egy odut sem fosztottak ki, csak a kiröppent vigyázatlan fiókákban okoznak rendkívüli károkat.

Az AVIPARK-ban a mesterséges fészekodvakban költő madarak mellett még a következő fajok szoktak egy-két párban szabadon fészkelni: fekete rigó (*Turdus merula* L.), barátka (*Sylvia atricapilla* L.), karvalyposzáta (*Sylvia nisoria* Bechst), tövisszuró gébics (*Lanius collurio* L.), erdei pinty (*Fringilla coelebs* L.), zöldike (*Ligurinus chloris* L.), sárgarigó (*Oriolus galbula* L.), gerle (*Turtur communis* Selb.) és vörös vércse (*Cerchneis tinnunculus* L.).

Ujonnan berendezett madárparkunk — „AVIPARK“ — már eddig is több igen érdekes és értékes tapasztalatokat nyújtott. Ezekről, valamint a lassan, de biztosan és mindinkább telepedő madarak fészkelési és szaporodási körülményeiről alábbiakban számolok be.

Első esztendő. 1923.

A háboru előtt és alatt kitett fészekodvakból mindössze 4 drb. maradt meg a parkban, 2 fatönk-odu (B-odu) és 2 hadi deszkaodu. Március hóban azután az Intézet egyik ablaka mellé, napsütötte csupasz falra, tehát szándékosan kedvezőtlen helyre szögeztük ki az első kísérleti „sapkás“ cementodut. Május 17-én egy kész *széncinke*-fészek van ebben az oduban; V. 18. 1 tojás, V. 24. 7 tojás, V. 25. még mindig 7 tojás, de a kotló madarat nem láttam többé. Ugy látszik, hogy baleset érte a

nőstényt. VI. 5-én az elhagyott tojásokat preparálva, a fészekkel és odúval együtt gyűjteményünkbe helyeztük.

Az egyik fatönkoduban *nyaktekeres* fészkel; VII. 13. 6 tojás és 3 fióka, VII. 15. 4 tojás és 5 fióka van az odúban; VII. 16. két *házi* és egy *mezei veréb* zsémbel az odú tetején és felváltva az odúba kandikál . . . VII. 18. 4 tojás és 5 éhenhalt fióka, az egyik még vonaglik . . . Lehetőséges, hogy a verebek csoportos tolakodása akadályozta meg a *nyaktekeres*-szülőket a költésben és etetésben.

A másik fatönkoduban és az egyik magasra szerelt deszkaoduban *mezei veréb* költött, míg a másik alacsonyra szerelt deszkaodú lakatlan maradt. Ez az első esztendő tehát lesújtóan kedvezőtlen eredményekkel végződött, de éppen azért fokozott buzgalommal készültem a következő évre.

Második esztendő. 1924.

Miután a sapkás és a függő cementodu SZEMERE kertjében fészkelés és költés szempontjából kitünően bevált, az AVIPARK-nak ilyen cementodvakkal való nagyobbarányu felszerelését határoztuk el és III. 11-én SZEMERÉ-vel 12 cementodut helyeztünk el a parkban. Később még egy újabb deszkaodú is ki lett helyezve.

Összesen tehát 18 fészekodu volt kihelyezve és pedig: 5 sapkás cementodu, 8 függő cementodu, 2 fatönkodu és 3 hadi deszkaodú. Utóbbiakat a felnyitható felső homlokajtó leszerelésével tágnnyilasú odvakká alakítottam át, hogy azokat így a *rozsdafarkuak* számára kívánatosabbá tegyem.

Az odvakból elfoglalt: — *széncinke*: 2 sapkásodut; *kerti rozsdafarku*: 2 deszkaodut, 2 sapkásodut, 1 függőodut; *nyaktekeres*: 2 fatönkodut, és *mezei veréb*: 1 fatönkodut, 1 deszkaodut.

Lakatlan maradt: 1 sapkásodu, 7 függőodu, 1 deszkaodú.

Nevelt: 2 pár *széncinke* 19 fiókát, 2 pár *kerti rozsdafarku* 12, és 1 pár *nyaktekeres* 9, tehát összesen 5 pár madár 40 fiókát, ami 8-as átlagnak felel meg. 4 odúban csak tojások voltak és 2-ben csak fészkek; 1 fatönkodut és 1 deszkaodut 2—2 madárfaj vett igénybe, mert a *mezei veréb* kitelepítése után *nyaktekeres*, illetve *rozsdafarku* költött benne; 2 pár *mezei veréb* 11 tojása meg lett semmisítve.

Az egyik *széncinke*-pár az intézeti ablaketető mellé szerelt sapkás cementoduban költött, ugyanazon a helyen, hol tavaly költetlenül maradtak a tojások; idén 8 fiókájukat szerencsésen kirepítették.

Érdekes volt egy *kerti rozsdafarku*-pár viselkedése, melynek V. 6-án egy sapkás cementoduban teljesen kész fészke volt, ezt a fészket azonban V. 10-én egy ugyanabban a pásztaban levő másik sapkás odúban láttam viszont egy tojással együtt: a madarak tehát ismeretlen okból kifolyólag 4, illetve 3 napon belül áthordták a régi fészket, melyet a

peremébe szőtt *rigó*-pehelytollról biztosan felismertem. Ezt az odut V. 17-én revideáltam, maximális fészekaljra számítva, de csak üres fészek fogadott, melyből az 1 tojás is eltűnt. Kiszedte-e valaki, vagy maga a *rozsdafarku* vitte el, vagy talán *nyaktekeres* dobta ki: titok maradt. Május 28-án azután egy függő cementoduban találtam egy megkezdett *rozsdafarku* fészket, melynek építése azonban félben maradt. Lehetséges, hogy ugyanez a pár kísérletezett itt is.

A *rozsdafarku* tehát itt a parkban egyelőre nem költött a cementodvak egyik típusában sem, a tágnylású deszkaodvakat azonban feltűnően favorizálta, mert kettőben is sikeresen költött. Viszont ugyanígy favorizálta a *széncinke* a sapkás cementodvakat, melyekben ugylátszik tökéletesen ideális otthonra lelt, és csak a konzervatív *nyaktekeres* maradt hű a régi fatönkodvakhoz. A *verebek* egyelőre szintén tartózkodólag viselkedtek az előttük még ismeretlen cementodvakkal szemben.

Egy gyűrűs ♀ *nyaktekeresnek* a 2. számú fatönkoduban levő 8 friss tojása V. 24-én W. M. CONGREVE angol oologus gyűjteményébe került, mire ugyanez a gyűrűs madár már másnap, V. 25-én az 1. sz. fatönkoduba átköltözve tojta le 9-ik tojását, s innen VII. 5-én 9 fiókáját röpitette ki. Ez a madár tehát egymásután 17 tojást rakott le, tehát felét az eddig fennálló 33-mas rekordnak. (l. pag. 263.)

Harmadik esztendő. 1925.

Ez év elején 19 odu várta madarainkat, s az odvak számát később fokozatos kihelyezésekkel 29-re emeltük fel, melyek típus szerint így oszoltak meg: — 13 sapkás cementodu, 7 függő cementodu, 2 új típusú függő cementodu, 1 fafedelű cementodu, 2 fatönkodu, 4 deszkaodu.

Az odvakból elfoglalt: — *széncinke*: 3 sapkásodut; *kerti rozsdafarkú*: 3 deszkaodut, 1 fatönkodut, 1 sapkás cementodut; *mezei veréb*: 6 függőodut, 3 sapkásodut, 2 fatönkodut, 1 új függőodut; *házi veréb*: 1 sapkásodut.

Lakatlan maradt: 7 sapkásodu, 1 függőodu, 1 új függőodu, 1 fafedelű cementodu, 1 deszkaodu.

Nevelt: 2 pár *széncinke* 19 fiókát, 3 pár *kerti rozsdafarkú* 18, 4 pár *mezei veréb* 17, összesen tehát 9 pár madár 54 fiókát, ami 6-os átlagnak felel meg. A tavalyi igen jó arányszámot idén a gyűrűzési kísérletekre kivételesen meghagyott *mezei verebek* kisebb fészekaljai csökkentették.

A *cinege*-állomány változatlan maradt, az idén csak próbálkozó de nem fészkelő *nyaktekeres* azonban pótolta egy újabb *rozsdafarkú* pár. — 7 oduban csak tojások voltak és 7-ben csak fészek vagy fészekalap; 1 fatönkodut 2 madárfaj, 1 sapkás cementodut pedig egymásután 3 madárfaj vett igénybe (*kerti rozsdafarkú*, *mezei veréb*, *házi veréb*.), 5 pár *mezei veréb* második költésének 15 tojása meg lett semmisítve.

Sajnos, hogy egy bigámiában élő him *rozsdafarkú* és első párja által egy másik pártól 4 tojással együtt elerőszakolt fészek tojásai tönkrementek (l. idei Aquila p. 261.)

Kész, de üres, vagy megkezdett, de befejezetlenül maradt fészket hagyott: *széncinke* 1 sapkás cementoduban, *rozsdafarkú* 1 sapkásoduban, és *mezei veréb* 2 fatönk, 2 függő, 1 sapkásoduban.

Változatlanul favorizálták idén is: a *széncinkék* kizárólag a sapkás cementodvakat és a *rozsdafarkúak* a tágnylású deszkaodvakat, de utóbbiakból egy pár egy régi fatönkoduban is nevelt 7 fiókát, ám a sapkás cementoduban abbahagyta a megkezdett fészeképitést. Idén a *mezei verebek* valósággal frekventálták a függő cementodvakat, melyekkel rendkívül megbarátkoztak, míg a másfajú madarak még mindig idegenkedtek azoktól, de valószínűleg csak azért, mert bőven válogathattak az egyéb odvakban.

A *nyaktekeres* 2 fatönkoduból is kihordta és kiszórta a *mezei veréb* fészket, és az egyik ilyen kitisztított oduban azután egy *rozsdafarkú*-pár nevelte fel ivadékait. Belekandikált és beröppent a *nyaktekeres* egy sapkás cementoduba is, de azt is otthagya, lehet hogy számára kissé szűk nyílását találta kényelmetlennek.

Egy sapkás cementoduban VI. 12-én a *házi veréb* 1 tojását találtam minden fészekanyag nélkül a csupasz cementaljon; lehet, hogy egy macska vagy más ragadozótól megijesztett s az oduba menekült példány hagyta ott emlékül.

Már tavaly is ki volt helyezve egy *kékcinke* számára való kiströplyukú sapkás cementodu, ez azonban az idén is lakatlan maradt, bár az előző tél folyamán néha-néha megjelent a parkban és az ablaketetön a *kékcinke* is.

Bár a fészkelésre használt odvak a fiókaröpités után minden egyes esetben rögtön ki lettek tisztogatva, azokat második költésre a *mezei verében* kívül más fajú madár nem használta fel, sem az idén sem tavaly. Egy fatönkoduból 2 hónapon belül 4-szer dobtam ki a *mezei veréb* fészket, ez azonban nem riasztotta el.

Az A vipark-ban tavaly meggyűrűzött madarak közül az idén egy ♀ *kerti rozsdafarkú* tért vissza, melyet mint egy 6-os fészekalj fiókáját 1924. V. 20-án jelöltem meg a 17.486. sz. gyűrűvel az úgynevezett „Nyirfa“-deszkaoduban; ez a madár idén egy öreg himmel, a fentebb már említett és később bigámiába lépő madárral párosodva, az úgynevezett „Bálvány“-deszkaoduban 6 tojást rakva 4 fiókát röpitett.

Az 1923/25. évek folyamán az A vipark odvaiban költő vagy kikelő madaraktól összesen 114 darabot gyűrűztem meg és pedig: 6 öreg és 38 fiatal *széncinkét*, 7 öreg és 31 fiatal *rozsdafarkút*, 6 öreg és 9 fiatal *nyaktekereset* és végül 1 öreg és 16 fiatal *mezei verebet*, — s ezekből 8 madár családnál sikerült az öregeket és fiatalokat együttesen megjelölnöm.

Miután e jelölési munkálatok javarészét 1925-ben végeztem, remélem, hogy ezekből az 1926. év folyamán talán egy-kettőt viszont fogok látni.

Miután a fészekodvakat hetenként rendszeresen revideáltam, sőt egyik-másik odut néha naponta is ellenőriztem, igen gyakran sikerült úgy az első, mint a maximális tojás lerakásának, valamint a fiókák repítésének idejét pontosan megállapítanom, — éppen azért befejezésül fajok szerint csoportosítva közlöm idevágó feljegyzéseimet.

Nidologiai adatok: 1923/25.

Széncinke. Parus major L.

1. *Sapkás cementodu.* — 1923. V. 18. 1 tojás. — V. 24. 7 tojás.
2. Detto. — 1924. V. 6. 8 csupasz fióka, 3 tojás. — V. 10. 11 tokos fióka. — V. 21. fiókarepítés.
3. Detto. — 1924. V. 26. 1 tojás. — VI. 4. 10 tojás. — VI. 13. 3 csupasz fióka, 7 tojás. — VII. 3. 8 fióka repítése; 2 záptojás.
4. Detto. — 1925. IV. 8. kész fészek. — IV. 16. 1 tojás. — IV. 22. 11 tojás. — V. 6. 9 fióka, 2 tojás. — V. 13. 11 tollas fióka. — V. 20. 7 fióka repítése; 4 fióka hullája a fészekben.
5. Detto. — 1925. V. 6. fészekalap. — V. 7. 1 tojás. — V. 15. 9 tojás. — V. 28. 7 csupasz fióka, 2 tojás. — V. 29. 8 fióka, 1 tojás. — VI. 5. 8 tokos fióka. — VI. 13. 8 fióka repítése; 1 záptojás.

Kerti rozsdafarkú. Erithacus phoenicurus L.

1. *Sapkás cementodu.* — 1924. V. 6. kész fészek. — V. 10. üres odu! áthordta a fészket egy másikba.
2. Detto. — 1924. V. 10. az ide áthordott fészekben 1 tojás. — V. 17. üres fészek . . .
3. *Deszkaodu.* — 1924. V. 14. 5 csupasz fióka, 1 tojás. — V. 15. 6 fióka. — V. 28. fiókarepítés.
4. Detto. — 1924. V. 22. épít. — V. 25. 1 tojás. — V. 28. 4 tojás; kotlik. — V. 31. 7 tojás. — VI. 17. 6 pelyhes és tokos fióka. — VI. 25. fiókarepítés; 1 záptojás.
5. Detto. — 1925. IV. 15. félkész fészek. — IV. 20. 1 tojás. — IV. 25. 6 tojás. — V. 8. 4 pelyhes fióka, 2 tojás. — V. 21. 4 fióka repítése; 2 záptojás.
6. Detto. — 1925. IV. 29. kész fészek. — V. 4. 1 tojás. — V. 10. 7 tojás. — V. 23. csupasz fiók. — V. 29. tokos fiók. — VI. 6. fiókarepítés.
7. Detto. — 1925. V. 16. gyűrűtlen pár épít. — V. 20. 1 tojás. — V. 23. 4 tojás; a fészektulajdonos gyűrűtlen párt az 5. tétel alatti gyűrűs pár kiszorítja! . . . — VI. 15. a gyűrűs ♀ 24(!) napi eredménytelen kotlás után elhagyja a tojásokat.

8. *Fatönkodu*. — 1925. IV. 29. kész fészek. — V. 3. 1 tojás. — V. 9. 7 tojás. — V. 22. csupasz fiak. — V. 29. tokos fiak. — VI. 4. fiókarepítés.

Nyaktekeres. Jynx torquilla L.

1. *Fatönkodu*. — 1923. VII. 13. 3 fióka, 6 tojás. — VII. 15. 5 fióka, 4 tojás. — VII. 18. 5 éhenhalt fióka, egy még vonaglik; 4 tojás.

2. Detto. — 1924. V. 17. 1 tojás. — V. 24. 8 tojás kiszedve. — V. 25. a gyűrűs ♀ átment a 3. tétel alatti oduba s ott folytatólag költött . . .

3. Detto. — 1924. V. 25. 1 tojás. — VI. 2. 9 tojás. — VI. 17. 9 pelyhes és tokos fióka. — VII. 5. fiókarepítés.

Mezei veréb. Passer montanus L.

1. *Fatönkodu*. — 1924. V. 5. 1 tojás. — V. 14. 6 tojás kiszedve.

2. *Deszkaodu*. — 1924. V. 5. 1 tojás. — V. 14. 5 tojás kiszedve.

3. *Függő cementodu*. — 1925. IV. 15. félkész fészek. — IV. 22. 1 tojás. — IV. 24. 3 tojás. — V. 7. csupasz fiak. — V. 13. pelyhes fiak. — V. 21. fiókarepítés. — V. 25. 1 tojás. — V. 29. 5 tojás kiszedve.

4. Detto. — 1925. IV. 8. kész fészek. — IV. 25. 1 tojás. — IV. 29. 5 tojás. — V. 12. csupasz fiak. — V. 20. tokos fiak. — V. 25. fiókarepítés.

5. Detto. — 1925. IV. 8. fészekalap. — IV. 22. kész fészek. — IV. 28. 1 tojás. — V. 2. 5 tojás. — V. 15. 4 csupasz fióka. — V. 20. 4 tokos fióka. — V. 28. 4 fióka repítése; 1 záptojás.

6. Detto. — 1925. IV. 15. kész fészek. — IV. 28. 1 tojás. — V. 2. 5 tojás. — V. 15. 4 csupasz fióka. — V. 20. 4 tokos fióka, 1 tojás. . . — V. 29. 5 tollas fióka. — V. 30. fiókarepítés. — VI. 5. 2 tojás kiszedve.

7. *Uj függőodu*. — 1925. V. 29. üres odu. — VI. 5. 3 tojás kiszedve.

8. *Sapkás cementodu*. — 1925. V. 29. félkész fészek. — VI. 5. 3 tojás kiszedve. — VI. 12. az üres oduban 1 *Passer domesticus* tojás . . .

9. Detto. — 1925. IV. 15. fészekalap, kidobva. — V. 29. fészekalap. — VI. 5. 2 tojás kiszedve.

Der Vogelschutzpark des Ornithologischen Institutes in den Jahren 1923—25.

VON KOLOMAN WARGA.

Als das Ornithologische Institut vom Kultusministerium in die Reihe der Landwirtschaftlichen Versuchstationen des Ackerbauministeriums übersetzt wurde, erweiterte sich sein Arbeitskreis, indem das Institut, die bisherigen rein wissenschaftlichen Forschungen weiterführend, sich als Hauptziel die Organisierung des landwirtschaftlichen Vogelschutzes aus-

steckte. Im Interesse des neuen Zieles musste man die Mittel und Tendenzen des praktischen Vogelschutzes erschaffen und begründen. Direktor TITUS CSÖRGEY — damals noch Adjunkt, — studierte im Jahre 1903 die Methoden des deutschen rationellen Vogelschutzes auf dem Gut des Freiherrn HANS V. BERLEPSCH in Seebach, das in ornithologischer Hinsicht für ein wahres Mustergut gelten konnte. Von hier zurückkehrend hatte er seine Erfahrungen, den ungarischen Verhältnissen gemäss umgestaltet, an den Vogelschutzapparaten einige zweckmässige Änderungen ausgeführt, und im Jahre 1905 erschien sein, seitdem schon in 4 Ausgaben herausgegebenes Werk: „Anleitung zur Anwendung der künstlichen Nisthöhlen und anderer Vogelschutz-Einrichtungen“, welches zur Richtschnur der in weiten Kreisen sich verbreitenden Vogelschutzbewegungen wurde. In Baranyakársz wurde die — später nach Debreczen übersiedelnde — erste ungarische Nisthöhlenfabrik gegründet, und im ganzen Lande wurden, auf Staats- und Privatgüter, nach und nach immer mehr und mehr Vogelschutz-Stationen eingerichtet. Die Vermehrung der nützlichen insektenfressenden Vögel war im Begriff auf die landwirtschaftliche Mehrproduktion eine bedeutende Wirkung aus zu üben.

Der Weltkrieg und die nachher eintretende Katastrophe hatte aber auch auf diesem Gebiet die bisher erreichten Erfolge vernichtet, und wir mussten vieles wieder ganz von Neuem beginnen. Die horrible Steigerung der Holzpreise hatte den Neubetrieb der Nisthöhlenfabrikation für lange Zeit unmöglich gemacht, wir mussten ein neues, für Nisthöhlenfabrikation geeignetes Material finden. Das von unserem ornith. Beobachter, DESIDERIUS RADEZKY aus Tárnok empfohlene *Haar-Beton* schien uns brauchbar. Direktor CSÖRGEY betraute Fachreferent LADISLAUS SZEMERE mit den Versuchen. Ihm gelang es dann aus dem Gemisch von Zement, Sand und Kohlschlacke ein solches Material zu gewinnen, das sich zur Höhlenfabrikation sehr geeignet erwiesen hatte. Direktor CSÖRGEY konstruierte dann die denkbar [einfachste, doch idealste Form der „*Kappenzementhöhlen*“, SZEMERE die *katzensichere* hängende Zement-Nisthöhle. Ingenieur BÉLA BEZZEGHY in Nyiregyháza hob die Menge der Kohlschlacke und damit die Porosität des Materials, und begann dann die Verfertigung der Zementhöhlen. So erreichten wir, wenigstens teilweise, die Verhältnisse der Vorkriegszeit, und konnten wir die fachgemässe Kultivierung des rationellen Vogelschutzes im ganzen Lande wieder ins Werk setzen.

Die neuen Zementhöhlen und deren umgestaltete Typen wurden teils im Parke des Institutes, teils im Garten von LADISLAUS SZEMERE ausprobiert, die Ergebnisse der Proben wurden von SZEMERE im letzten und gegenwärtigen Band der Aquila ausführlich besprochen. (s. Band 1923/24 p. 263; Band 1925/26 p. 189.)

Da wir, die neuen Höhlentypen ausprobierend, im Jahre 1923 im Park des Institutes mehrere Nisthöhlen ausgesetzt hatten und da die Proben recht gut ausgefallen sind, schien uns die Gründung eines Vogelschutzparkes aus zwei Gründen sehr wünschenswert: erstens, um den uns aufsuchenden Schulen, Grundbesitzern, Vogelfreunden das Musterbild eines gut ausgestatteten Vogelschutzparkes demonstrative vorstellen zu können; zweitens um für eigenen Gebrauch ein solches *Studiumfeld* zu schaffen, das auch für die, mit *Vogelberingungen verknüpften, nidologischen und oekologischen Beobachtungen geeignet ist.*

Die in der *Debröi Strasse* unterbrachten Versuchsstationen verfügen über eine Oberfläche von ca 5 Joch, davon ist ein Fünftel mit Gebäuden besetzt, von dem übrigen entfallen 2—2 Joch auf Weingarten und Park. Der Park ist geschützt, schattig, besitzt viele Bäume, ist aber dennoch genügend licht, der Vogelansiedelung sehr geeignet. Den einzigen Nachteil bilden die Katzen, doch hatten diese bisher noch keine Höhle ausgeraubt, nur den erst ausfliegenden, unachtsamen Jungen bilden sie eine stete Gefahr.

Nebenbei sei bemerkt, dass im „Avipark“ ausser den in künstlichen Nisthöhlen brütenden Vögeln folgende Freibrüter in 1—2 Paaren zu brüten pflegen: die Schwarzdrossel (*Turdus merula* L.), die Mönchsgrasmücke (*Sylvia atricapilla* L.), die Sperbergrasmücke (*Sylvia nisoria* BECHST.), der rotrückige Würger (*Lanius collurio* L.), der Buchfink (*Fringilla coelebs* L.), der Grünling (*Ligurinus chloris* L.), der Pirol (*Oriolus galbula* L.), die Turteltaube (*Turtur communis* SELB.) und der Turmfalke (*Cerchneis tinnunculus* L.).

Unser neu eingerichteter Vogelpark — „Avipark“ genannt — bot uns schon bisher mehrere recht interessante und wertvolle Erfahrungen. Im folgenden möchte ich diese Erfahrungen und die nidologischen und Vermehrungsdaten der sich in immer grösserer Zahl in unsere Höhlen ansiedelnden Vögel darstellen.

Und nun folge der kurzgefasste 3-jährige Lebenslauf unseres jungen Aviparkes:

Erstes Jahr: 1923.

Von den vor dem Kriege ausgesetzten Höhlen hatten wir im Park im ganzen 4 Stücke vorgefunden, 2 Berlepsch-Höhlen (Muster B) und zwei Kriegs-Bretternistkästen. Im Monat März hatten wir neben einem Fenster des Institutes, auf eine sonnenbeschienene, unbedeckte Wandfläche, also an einen absichtlich ungünstigen Ort, die erste Kappenzementhöhle befestigt. Am 17. Mai ist ein fertiges *Kohlmeisennest* in der Höhle; am 18/V. ein Ei; 24/V. 7 Eier; 25/V. noch immer 7 Eier, doch den Muttervogel sah ich nimmermehr. Wahrscheinlich ging das Weibchen

an einem Unfall zu Grunde. 5/VI. hatten wir die verlassenen Eier präpariert und mit Nest und Höhle in unserer Sammlung unterbracht.

In einer Berlepsch-Höhle nistete ein *Wendehals*pärchen; 13/VII. sind 6 Eier und 3 Jungen vorhanden, 15/VII. 4 Eier und 5 Jungen; 16/VII. zanken zwei *Hausperlinge* und ein *Feldsperling* am Höhlendach, gucken nacheinander in das Innere; 18/VII. 4 Eier und 5 den Hungertod erlittene Jungen, von denen eines noch zuckte. Den Wendehalseltern hat warscheinlich das wiederholte Gedränge der Spatzen das Brüten und Ernähren unmöglich gemacht.

In die zweite Berlepsch-Höhle und in eine hochausgehängte Bretterhöhle sind *Feldsperlinge* eingezogen, die zweite niedrig ausgehängte Bretterhöhle blieb unbewohnt. Dieses erste Jahr endete somit mit recht traurigen Ergebnissen, doch eben dadurch angespornt sah ich mit doppelter Mühe und Sorgfalt der weiteren Entwicklung im zweiten Jahre entgegen.

Zweites Jahr: 1924.

Da sich die hängende und die Kappenzementhöhle im Garten SZEMERE'S vorzüglich bewährt hatte, nahmen wir vor, den *Avipark* mit zahlreichen Zementhöhlen zu versehen. Am 11/III. unterbrachten wir mit SZEMERE 12 Zementhöhlen im Park. Später wurde noch eine neuere Bretterhöhle ausgesetzt. Es waren daher 18 Höhlen ausgesetzt und zwar 5 Kappenzementhöhlen, 8 hängende Zementhöhlen, 2 Berlepsch-Höhlen, 3 Bretterhöhlen. Letzteren hatte ich durch Herabnahme der oberen Vordertür zu Höhlen mit weiter Öffnung umgeändert, damit sie für Gartenrotschwänzchen geeignet seien.

Von den Höhlen wurden in Anspruch genommen: von *Kohlmeisen* 2 Kappenhöhlen, von *Gartenrotschwänzchen* 2 Bretterhöhlen, 2 Kappenhöhlen, 1 hängende Höhle; vom *Wendehals* 2 Berlepsch-Höhlen; der *Feldspatz* okkupierte 1 Berlepsch-Höhle und 1 Bretterhöhle.

Unbewohnt blieben: 1 Kappenhöhle, 7 hängende Höhlen, 1 Bretterhöhle.

Erzogen wurden: 19 Jungen von 2 *Kohlmeisen*-Paaren, 12 Jungen von 2 *Gartenrotschwänzchen*-Paaren, und 9 Jungen von einem *Wendehals*-Pärchen, also zusammen erzogen 5 Paare 40 Jungen, im Durchschnitte 8 pro Paar. In 4 Höhlen waren nur Eier vorhanden, in 2 nur Nester; 1 Berlepsch-Höhle und 1 Bretterhöhle wurde von je 2—2 Vogelarten bewohnt, denn nach dem Entfernen der *Feldspatzen* sind 2 neue Pärchen, ein *Wendehals* und ein *Rotschwänzchen*-paar eingezogen; die 11 Eier von 2 *Feldspatz*-Paaren wurden vernichtet. Das eine *Kohlmeisen*-Paar brütete in einer Kappenhöhle, neben dem Fensterfutterapparate, also an demselben Orte, wo voriges Jahr die Eier unausgebrütet blieben. Das Pärchen brachte die 8 Jungen glücklich hoch.

Recht interessant war die Geschichte eines *Gartenrotschwänzchen*-Paares, das am 6/V. in einer Kappenzementhöhle ein ganz fertiges Nest

besass. Das Nest hatte ich am 10/V. in einer naheliegenden anderen Kappenhöhle wiedergesehen; es enthielt 1 Ei. Die Vögel hatten das Nest in 3—4 Tagen, aus unbekanntem Gründen in eine andere Höhle geschleppt. Das alte Nest hatte ich an den, am Rande eingefügten *Amsel*-Federn, sicher erkannt. Am 17/V. hatte ich diese Höhle auf ein volles Gelege rechnend, revidiert, doch fand ich ein leeres Nest, aus welchem auch das bisherige eine Ei fehlte. Hatte es jemand herausgenommen, wurde es vom *Rotschwänzchen* selbst mitgenommen, oder hat es ein *Wendehals* hinausgeworfen: bleibt ein ungelöstes Rätsel. Am 28. Mai fand ich in einer hängenden Höhle ein angefangenes *Rotschwänzchen*-Nest, das aber unbeendet blieb. War es dasselbe Paar, das auch hier Versuche ausgeführt hatte?

Es scheint, dem *Gartenrotschwänzchen* konveniert kein Typ der Zementhöhlen, es bevorzugt auffallend die Bretthöhlen mit weiten Öffnungen; es brütete in zwei Fällen erfolgreich in solchen. Die *Kohlmeise* gibt wieder den Kappenzementhöhlen den Vorzug, in den sie sich ein ideales Heim zu schaffen scheint, nur der konservative *Wendehals* bleibt den alten Berlepsch-Höhlen treu. Die *Spatzen* benahmen sich den noch unbekanntem Zementhöhlen gegenüber auch zurückhaltend.

Die in No. 2. der Berlepsch-Höhle gefundenen, von einem beringten Vogel stammenden 8 Stück *Wendehals*-Eier kamen am 24/V. in die Sammlung des englischen Oologen: W. M. CONGREVE. Derselbe beringte Muttervogel zog schon folgenden Tag, 25/V. in die Berlepsch-Höhle No. 1. und legte sofort ein neues Ei. Am 5/VII. liess die *Wendehals*-Mutter 9 Jungen ausfliegen. Dieser Vogel legte daher nacheinander 17 Stück Eier, also die Hälfte der bisherigen Rekordzahl von 33 Stück. (s. pag. 290.)

Drittes Jahr: 1925.

Am Anfang dieses Jahres warteten 19 Höhlen auf unsere Vögel, diese Zahl haben wir später nach und nach auf 29 vermehrt, nach Typen folgendermassen verteilt: 13 Kappenzementhöhlen, 7 hängende Zementhöhlen, 2 neue hängende Zementhöhlen, 1 Zementhöhle mit Holzbedeckung, 2 Berlepsch-Höhlen, 4 Bretterhöhlen.

Von diesen Höhlen nahm die *Kohlmeise* 3 Kappenhöhlen, das *Gartenrotschwänzchen* 3 Bretterhöhlen, 1 Berlepsch-Höhle, 1 Kappenzementhöhle, der *Feldspatz* 6 hängende Höhlen, 3 Kappenhöhlen, 2 Berlepsch-Höhlen, 1 neue hängende Höhle, der *Hausspatz* 1 Kappenhöhle in Anspruch.

Unbewohnt blieben 7 Kappenhöhlen, 1 hängende Höhle, 1 neue hängende Höhle, 1 Zementhöhle mit Holzbedeckung, 1 Bretterhöhle.

Erzogen haben 2 Paar *Kohlmeisen* 19 Jungen, 3 Paar *Gartenrotschwänzchen* 18, 4 Paar *Feldspatzen* 17, zusammen 9 Paare 54 Jungen, was im Durchschnitt 6 ergibt.

Die besseren Proportionszahlen vom vorigen Jahre wurden durch die

kleinere Jungenzahl der *Feldspatzen* herabgedrückt. Die *Feldspatzen* liessen wir diesmal ausnahmsweise, zwecks Beringungsproben, ungestört.

Die Zahl der *Kohlmeisen* blieb unverändert, an die Stelle des diesmal nur zu nisten versuchenden, doch keine Eier legenden *Wendehals*-Paares kam ein neues *Gartenrotschwänzchen*-Paar. In 7 Höhlen waren nur Eier vorzufinden, in 7 nur Nester oder Nestfundamente, 1 Berlepsch-Höhle wurde von zwei Vogelarten, 1 Kappenzementhöhle nach einander von drei Vogelarten in Anspruch genommen (*Gartenrotschwänzchen*, *Feldspatzen*, *Hausspatzen*). 15 Stück Eier aus der zweiten Brut des 5 *Feldspatzen*-paares stammend, wurden vernichtet.

Leider sind die 4 Eier eines unberingten Paares, als das in Bigamie lebende *Rotschwänzchen*-Männchen und seine erste Gattin das Nest eroberte, zu Grunde gegangen. (s. Aquila p. 279.)

Fertiggestellte, doch leere, oder unbeendigte Nester verliess die *Kohlmeise* in 1 Kappenzementhöhle, das *Gartenrotschwänzchen* in 1 Kappenhöhle, der *Feldspatz* in 2 Berlepsch-Höhlen, in 2 hängenden und 1 Kappenhöhle.

Die *Kohlmeisen* haben auch dieses Jahr unverändert ausschliesslich nur die Kappenzementhöhlen bevorzugt, die *Gartenrotschwänzchen* die Bretterhöhlen mit weiten Öffnungen. Von den letzteren hatte ein Paar in einer alten Berlepsch-Höhle auch 7 Jungen erzogen, doch in den Kappenzementhöhlen liessen sie die schon angefangenen Nester unbeendet. Die *Feldsperlinge* frequentierten besonders die hängenden Zementhöhlen, dagegen konnten sich andere Vogelarten noch immer nicht mit diesem Höhlentypus befreunden, vielleicht darum, da sie grosse Wahl in anderen Höhlen hatten.

Der *Wendehals* hatte das Nest der *Feldspatzen* aus zwei Berlepsch-Höhlen herausgetragen und zerstreut. In dieser gesäuberten Höhle hat dann ein *Rotschwänzchen*-Paar seine Nachkommenschaft erzogen. Ein *Wendehals* hat auch in eine Kappenzementhöhle hineingelugt, ist auch hineingeflogen, doch verliess er die Höhle bald, wahrscheinlich fand er die für ihn etwas enge Öffnung zu unbequem.

In einer Kappenzementhöhle fand ich am 12/VI. ein *Hausperling-Ei*, ohne irgend etwas Nestmaterial am unbedeckten Boden der Höhle; vielleicht stammte es von einem Muttervogel, der von einer Katze, oder einem anderen Feinde verfolgt in der Höhle einen Zufluchtsort suchte, und das Ei dann als Andenken dort zurückgelassen hatte.

Schon voriges Jahr hatten wir eine Kappenzementhöhle mit kleiner Öffnung für die *Blaumeise* hinausgehängt, doch sie blieb auch dieses Jahr unbewohnt, obzwar im vorigen Winter am Fensterfutterapparat und im Park hie und da auch die *Blaumeise* erschien.

Die Höhlen wurden nach dem Ausflug der Jungen immer sofort

gereinigt, doch wurde dieselbe Höhle, den *Feldsperling* ausgenommen, von keiner Vogelart noch einmal für die zweite Brut in Anspruch genommen, weder heuer, noch in vorigen Jahren. Aus einer Berlepsch-Höhle hatte ich in zwei Monaten das Nest der *Feldsperlinge* viermal hinausgeworfen, doch hatte das die Vögel nicht verscheucht. Von den Vögeln, die im *Avipark* voriges Jahr beringt wurden, kehrte heuer ein *Gartenrotschwänzchen*-Weibchen heim. Dasselbe wurde am 20/V. 1924 in der sogenannten „Birkenhöhle“ als Nestling mit dem Ring No. 17.486 versehen. Dieser Vogel hatte dieses Jahr mit einem alten Männchen, mit dem schon erwähnten späteren Bigamisten als Gatten, in der sogenannten „Götterbaum-Bretterhöhle“ 6 Eier gelegt und 4 Jungen erzogen.

Im Laufe der Jahre 1923—1925 hatte ich von den im *Avipark* brütenden Vögeln 114 Stücke beringt und zwar: 6 alte und 38 junge *Kohlmeisen*, 7 alte und 31 junge *Gartenrotschwänzchen*, 6 alte und 9 junge *Wendehälse*, endlich 1 alten und 16 junge *Feldsperlinge*. Von dieser Zahl ist es mir in 8 Fällen gelungen nicht nur die Eltern, sondern auch die Jungen zu beringen. Da ich die Beringungen hauptsächlich im Jahre 1925 ausführte, hoffe ich von den beringten Vögel einige im Sommer des 1926 Jahres wiederzusehen.

Da ich die Nisthöhlen wöchentlich regelrecht revidiert habe und einige Nester sogar täglich kontrollierte, ist es mir recht oft gelungen den Zeitpunkt der ersten und letzten Eie-Ablage und den Tag des Ausfliegens der Jungen pünktlich festzustellen. Ich gebe hier die betreffenden Aufzeichnungen nach Vogelarten gruppiert:

Nidologische Daten 1923/25.

Kohlmeise, Parus major L.

1. *Kappenzementhöhle*. — 18/V. 1923. 1 Ei. — 24/V. 7 Eier.
2. — 6/V. 1924. 8 nackte Jungen, 3 Eier. — 10/V. 11 Jungen mit Stoppelfedern. — 21/V. Ausflug der Jungen.
3. — 26/V. 1924. 1 Ei. — 4/VI. 10 Eier. — 13/VI. 3 nackte Jungen, 7 Eier. — 3/VII. Ausflug von 8 Jungen, 2 Eier blieben faul.
4. — 8/IV. 1925. Fertiges Nest. — 16/IV. 1 Ei. — 22/IV. 11 Eier. — 6/V. 9 Jungen, 2 Eier. — 13/V. 11 befiederte Jungen. — 20/V. Ausflug von 7 Jungen, 4 Jungenleichen im Nest.
5. — 6/V. 1925. Nestfundament. — 7/V. 1 Ei. — 15/V. 9 Eier. — 28/V. 7 nackte Jungen, 2 Eier. — 29/V. 8 Jungen, 1 Ei. — 5/VI. 8 Jungen mit Stoppelfedern. — 13/VI. Ausflug von 8 Jungen, ein faules Ei.

Gartenrotschwänzchen, Erithacus phoenicurus L.

1. *Kappenzementhöhle*. — 6/V. 1924. Fertiges Nest. — 10/V. leere Höhle, das Nestmaterial wurde in eine andere Höhle geschleppt!

2. — 10/V. 1924. Im hierher überführtem Nest 1 Ei. — 17/V. leeres Nest.
3. *Bretterhöhle*. — 14/V. 1924. 5 nackte Jungen, 1 Ei. — 15/V. 6 Jungen. — 28/V. Ausflug der Jungen.
4. — 22/V. 1924. Nestbau im Gang. — 25/V. 1 Ei. — 28/V. 4 Eier, die Mutter brütet. — 31/V. 7 Eier. — 17/VI. 6 Jungen mit Flaum- und Stoppelfedern. — 25/VI. Flug der Jungen, 1 faules Ei.
5. — 15/IV. 1925. Nest halbfertig. — 20/IV. 1 Ei. — 25/IV. 6 Eier. — 8/V. 4 Dunenjungen, 2 Eier. — 21/V. Ausflug von 4 Jungen, 2 faule Eier.
6. — 29/IV. 1925. Fertiges Nest. — 4/V. 1 Ei. — 10/V. 7 Eier. — 23/V. nacktes Junge. — 29/V. Jungen mit Stoppelfedern. — 6/VI. Ausflug des Junges.
7. — 16/V. 1925. ein unberingtes Paar baut das Nest. — 20/V. 1 Ei. — 23/V. 4 Eier, das unberingte Paar wird von dem, in 5. besprochenen beringten Paar aus der Höhle gedrängt. — 15/VI. Das beringte Weibchen, nachdem es 24 Tage lang ohne Erfolg brütete: verlässt die Eier.
8. *Berlepsch-Höhle*. — 29/IV. 1925. Fertiges Nest. — 3/V. 1 Ei. — 9/V. 7 Eier. — 22/V. nackte Jungen. — 29/V. Jungen mit Stoppelfedern. — 4/VI. Flug der Jungen.

Wendehals, Jynx torquilla L.

1. *Berlepsch-Höhle*. — 13/VII. 1923. 3 Junge, 6 Eier. — 15/VII. 5 Junge, 4 Eier. — 18/VII. 5 Junge starben den Hungertod, eines zuckt noch, 4 Eier.
2. — 17/V. 1924. 1 Ei. — 24/V. 8 Eier herausgenommen. — 25/V. Das beringte Weibchen ging in die in 3. erwähnte Höhle und brütete dort weiter.
3. — 25/V. 1924. 1 Ei. — 2/VI. 9 Eier. — 17/VI. 9 Junge mit Flaum- und Stoppelfedern. — 5/VII. Flug der Jungen.

Feldsperling, Passer montanus L.

1. *Berlepsch-Höhle*. — 5/V. 1924. 1 Ei. — 14/V. 6 Eier entfernt.
2. *Bretterhöhle*. — 5/V. 1924. 1 Ei. — 14/V. 5 Eier entfernt.
3. *Hängende Zementhöhle*. — 15/IV. 1925. Halbfertiges Nest. — 22/IV. 1 Ei. — 24/IV. 3 Eier. — 7/V. nackte Jungen. — 13/V. flaumige Jungen. — 21/V. Flug der Jungen. — 25/V. 1 Ei. — 29/V. 5 Eier entfernt.
4. — 8/IV. 1925. Fertiges Nest. — 25/IV. 1 Ei. — 29/V. 5 Eier. — 12/V. nackte Jungen. — 20/V. Jungen mit Stoppelfedern. — 25/V. Flug der Jungen.
5. — 8/IV. 1925. Nestfundament. — 22/IV. fertiges Nest. — 28/IV. 1 Ei. — 2/V. 5 Eier. — 15/V. 4 nackte Jungen. — 20/V. 4 Jungen mit Stoppelfedern. — 28/V. Ausflug der Jungen, 1 faules Ei.
6. — 15/IV. 1925. Fertiges Nest. — 28/IV. 1 Ei. — 2/V. 5 Ei. —

15/V. 4 nackte Jungen. — 20/V. 4 Jungen mit Stoppelfedern, 1 Ei. — 29/V. 5 befiederte Jungen. — 30/V. Flug der Jungen. — 5/VI. 2 Eier entfernt.

7. *Neue hängende Zementhöhle.* — 29/V. 1925. noch leer. — 5/VI. 3 Eier entfernt.

8. *Kappenzementhöhle.* — 29/V. 1925. Halbfertiges Nest. — 5/VI. 3 Eier entfernt. — 12/VI. in der leeren Höhle ein Ei von *Passer domesticus*.

9. — 15/IV. 1925. Nestfundament entfernt. — 29/V. Nestfundament. — 5/VI. 2 Eier herausgeholt.

Etika az ornithológiában.

Irta SZEMERE LÁSZLÓ.

Az ornithologus, de leginkább a szabadban kutató, u. n. field ornithologus tevékenysége olyan természetű, hogy az korrekt embert kíván. Nem fogom itt tárgyalni azon cselekményeket, amelyek bármi téren társadalmilag stb. is diffamálók szoktak lenni.

Ellenben kerülhet az ornithologus olyan helyzetbe, hogy cselekményét nem illőnek fogjuk minősíteni, bárha azon cselekedet nem volt jogellenes.

Az élet minden vonatkozásában látjuk, hogy a tételes jog (törvények) mellett kialakul a szokásjog. Ez segítségére van a törvénynek, amely fogyatékos, akár azért, mert rosszul csinálták, vagy azért, mert elavult idők során. A céhbeliék, ha szabad itt e kitévelt használnom, rendesen ügyelni szoktak arra, hogy a szokásjog, ami a céh etikai felfogásának megfelelő, éppen úgy belegyen tartva, mint valamely vonatkozó törvény. Például a magyar vadászati jog felől lőhető lenne a szarvas seréttel is, azonban nálunk a vadásztársadalom — nagyon helyesen — annyira elitéli azon egyént, aki seréttel lő szarvasra, hogy ezt ma már csak kevésbé művelt, vadásznak nem nevezhető egyének szokták elvéte megcselekedni.

Viszont azt is látjuk, hogy az ornithologus gyakran követhet el olyan természetű kihágást, ami tulajdonképpen az ornithologus társadalomnak fel sem tűnik, azon megbotránkozni nem szoktunk, s nem is lehet, mert mostani felfogásunk szerint a cselekmény nem látszik etika-ellenesnek. Ezt egy példával világosítom meg. Az 1894. évi XII. t.-c. 57. és 58. §-a alapján kiadott körrendelet 4. §-a szerint a védett madarak fogására, fészkeinek, tojásainak elszedésére, ha az tudományos célra történik, az elsőfokú hatóságaink adhatnak engedélyt. És pedig akkor, ha valamely hazai tudományos intézet, szaktudós, vagy természettudományokkal igazoltan